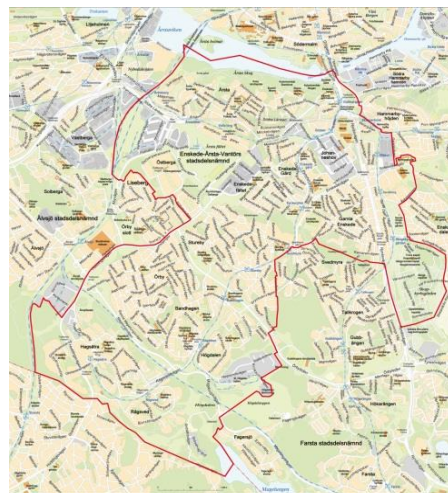

Lokalt utvecklings- program för Enskede-Årsta- Vantörs stadsdelsnämnds- område

Från 2017

stockholm.se

Innehåll

1. Inledning	5
Ärendets gång	5
Ekonomiska förutsättningar	6
2. Nulägesanalys	7
Metod för framtagandet	7
Resultat	7
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområdes stadsdelar – en relativ jämförelse	8
<i>Försörjning och arbetslöshet</i>	8
<i>Utbildning</i>	9
<i>Valdeltagande</i>	9
<i>Förtroende för stadsdelsförvaltningen</i>	9
<i>Trygghet</i>	9
<i>Boendesegregation i en delad stad</i>	9
<i>Sammanfattning</i>	10
3. Geografiska/tematiska prioriteringar	12
Övergripande teman	13
4. Målsättningar	15
5. Prioriterade åtgärder	16
Åtgärdernas förutsättningar	16
Prioriterade åtgärder	17
<i>Utveckla och främja det lokala näringslivet</i>	17
<i>Ökat mottagande av feriearbetare på skollov</i>	17
<i>Fördjupat arbete med personer med långvarigt försörjningsstöd</i>	18
<i>Riktade arbetsmarknadsinsatser</i>	18
<i>Bidra och möjliggöra för sociala företag att etableras</i>	18
<i>Förebyggande arbete mot våld och trygghetsfrämjande arbete</i>	19
<i>Trygga och tilltalande utemiljöer</i>	20
<i>Utveckla ungdomsdemokratien</i>	21
<i>Utveckla hanteringen av medborgarförslag och synpunkter</i>	22
<i>Fördjupat samarbete med civilsamhället</i>	22
<i>Öka rörligheten i Stockholms stads verksamheter</i>	23
<i>Intern samverkan mot tydliga mål</i>	24
<i>Tillgängliggöra funktioner/kompetens efter behov och efterfrågan</i>	24
<i>Familjecentral</i>	25
<i>En kulturfrämjande plattform med integrerad samhällservice</i>	25
6. Genomförande	27
Organisation	27
Styrgrupp	28
Projektgrupp	28
Arbetsgrupp	28
Övergripande samordnare	28
Medborgarperspektiv	29

7.	Metoder för att mäta måluppfyllelse	30
-----------	--	-----------

1. Inledning

Kommunfullmäktige i Stockholms stad fattade i oktober 2015 beslut om Stockholms stads vision, Vision 2040 – ett Stockholm för alla, och om Riktlinjer för lokalt utvecklingsarbete.

Riktlinjerna syftar till att tydliggöra ansvarsfördelning och arbetssätt för ett lokalt och decentraliserat utvecklingsarbete inom Stockholms stad och till att tydliggöra stadsdelsnämndernas roll och mandat. Ett annat syfte är att tydliggöra hur det lokala arbetet hänger samman med den övergripande inriktningen i fullmäktiges övergripande vision, budgetinriktning och andra stadsövergripande utvecklingsprocesser.

Riktlinjerna kan sammanfattas på följande sätt.

1. Lokalt utvecklingsarbete ska utgå från ett medborgarperspektiv med stadsdelsnämnderna som nav
2. Alla stadsdelar ska utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och unika kvaliteter med utgångspunkt från stadens vision
3. Resurser ska styras till områden med störst behov
4. Uppföljningen och samordningen av det lokala arbetet ska fördjupas

Med utgångspunkt i riktlinjerna har alla stadsdelsnämnder fått i uppdrag att under 2016 ta fram lokala utvecklingsprogram. Programmen ska utgå från analyser av lokala förhållanden och en dialog med invånare, lokala aktörer samt förtroendevalda och medarbetare inom stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Under perioden 2015-2017 pågår arbetet inom Kommissionen för socialt hållbart Stockholm med kartläggningar av sociala skillnader inom staden och förslag till åtgärder på en stadsövergripande nivå. Kommissionens analyser och förslag till åtgärder och strategier ska tillsammans med de lokala analyserna utgöra utgångspunkt för de lokala utvecklingsprogrammen.

Ärendets gång

Det lokala utvecklingsprogrammet är en del av tertialrapport två där den finns med som bilaga. Tertialrapporten beslutas först av

stadsdelsnämnden och går därefter till kommunstyrelsen för godkännande och till sist kommunfullmäktige.

Ekonomiska förutsättningar

I ”Riktlinjer för lokalt utvecklingsarbete i Stockholm stad” framkommer att det finns ett antal stadsdelar som behöver prioriteras särskilt av facknämnder och bolagsstyrelser för att minska skillnaderna. Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämndsområde anges vara ett av sju områden där behoven av såväl stadsövergripande prioriteringar som ett lokalt utvecklingsarbete för ett uppnå en hållbar utveckling är särskilt stora.

Kommunstyrelsens uppgift i förhållande till de lokala utvecklingsprogrammen är bland annat att underlätta finansiering av aktiviteter. Exempelvis stadens sociala investeringsfond eller särskilda resurstillskott i budget.

Det lokala utvecklingsprogrammet för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde innehåller ett antal förslag till åtgärder. Vissa åtgärder har stadsdelsnämnden full rådighet över och i andra åtgärder delar stadsdelsnämnden rådighet med facknämnder och bolag. Åtgärden som rör en kulturfrämjande plattform med samhällsservice är ett exempel på en åtgärd som behöver ekonomiska förutsättningar för bli verklighet. Även förslagen om exempelvis utökningar av föräldrautbildning och personal i förskola kräver extra medel.

En möjlig del till finansiering skulle kunna finnas i Stockholms stads sociala investeringsfond. Det är dock inte troligt att alla delar i åtgärderna går att söka medel för.

2.Nulägesanalys

Metod för framtagandet

Nulägesanalysen är framtagen under februari-april 2016. Analysen behandlar de socioekonomiska faktorerna inkomst, arbetslöshet, försörjningsstöd, utbildningsnivå, ohälsotal och valdeltagande. Som regel har statistik tagits fram för stadsdelsområdets tolv stadsdelar och där det har varit möjligt även för Dalen som annars är ett av basområdena i Gamla Enskede.

Även frågeundersökningen Trygghetsmätningen 2014 och statistik från polisen rörande brott i stadsdelsområdet har behandlats. Ett mer kvalitativt underlag som bearbetats är medborgarförslag från 2015, samt tidigare boendedialoger och medarbetardialoger.

I det fortsatta lokala utvecklingsarbetet ska könsuppdelad statistik tas fram för att nå målet om; att kvinnor och män, flickor och pojkar oavsett bakgrund ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Resultat

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde är ett område i Stockholms söderort. Stadsdelsområdet består av tolv stadsdelar; Årsta, Johanneshov, Enskede gård, Enskedefältet, Östberga, Gamla Enskede, Stureby, Örby, Bandhagen, Högdalen, Rågsved och Hagsätra. I Gamla Enskede ingår även basområdet Dalen.

Befolkningsantalet uppgick år 2014 till 96 916 personer i stadsdelsområdet. I nedanstående tabell redovisas hur befolkningsantalet fördelar sig i olika åldersgrupper och prognos för 2019 och 2024.

Tabellen är hämtad från Statistik om Stockholm

Folkmängd den 31 december 2014						
	Antal				Procent	
	2005	2014	2019	2024	2014	2024
0 år	1 134	1 499	1 691	1 830	1,5%	1,6%
1-5 år	4 752	6 514	7 020	7 951	6,7%	6,9%
6-15 år	8 675	9 760	11 464	12 755	10,1%	11,0%
16-19 år	3 417	3 657	3 844	4 615	3,8%	4,0%
20-24 år	5 111	6 853	6 697	7 137	7,1%	6,2%
25-64 år	46 248	56 628	61 598	66 269	58,4%	57,3%
65-79 år	7 394	7 865	9 489	11 117	8,1%	9,6%
80-89 år	4 517	3 098	2 601	3 005	3,2%	2,6%
90- år	812	1 042	994	912	1,1%	0,8%
Män	39 766	48 098	52 681	57 844	49,6%	50,0%
Kvinnor	42 294	48 818	52 720	57 749	50,4%	50,0%
Samtliga	82 060	96 916	105 401	115 592	100,0%	100,0%

År 2014 uppvisar Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde marginell skillnad mot Stockholm stads snitt i faktorerna arbetslöshet, försörjningsstöd (alla åldrar) och ohälsotal. När det gäller eftergymnasial utbildning ligger Enskede-Årsta-Vantör åtta procentenheter under stadens snitt och andelen utländsk bakgrund är knappa fyra procentenheter högre än stadens snitt.

År 2013 låg Enskede-Årsta-Vantör, gällande medelinkomst, 13,5 procent under stadens medelinkomst. I fråga om behörighet till gymnasieskola samma år ligger stadsdelsområdet cirka två procentenheter under stadens snitt. Valdeltagandet har i Enskede-Årsta-Vantör liksom i hela staden ökat från valåret 2010 till 2014. Valdeltagandet 2014 är emellertid lägre i stadsdelsområdet (75,7 procent) jämfört mot stadens snitt (82,1 procent).

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområdes stadsdelar – en relativ jämförelse

Sammantaget kan alltså sägas att stadsdelsområdet inte skiljer sig markant mot Stockholm stad som helhet. Skillnaderna; stadsdelsområdets utmaningar och styrkor, framträder dock i en relativ jämförelse, där stadsdelarna jämförs mot varandra och i förhållande mot stadsdelsområdets snitt och medeltal.

Där det varit möjligt att få fram underlag redovisas nedan stadsdelen Gamla Enskede uppdelat på basområdena Gamla Enskede och Dalen.

Försörjning och arbetslöshet

Gamla Enskede, Årsta, Stureby, Enskede Gård, Örby och Enskedefältet har högre medelinkomst än stockholmssnittet. Dessa stadsdelar utmärker sig inte heller i övrigt i fråga om barnfattigdom, försörjningsstöd och arbetslöshet. Hit hör även Johanneshov. Under medelinkomsten i stadsdelsområdet ligger Rågsved, Hagsätra, Högdalen, Östberga och Bandhagen. Kvinnor i Rågsved, Hagsätra och Östberga har den lägsta medelinkomsten i stadsdelsområdet. Högst andel med relativ fattigdom hos hushåll med barn finns i Rågsved, Hagsätra och Högdalen. Andelen av befolkningen som beviljats försörjningsstöd är högst i Bandhagen, Rågsved och Hagsätra. I åldersgruppen 18-24 år är andelen försörjningsstöd störst i Bandhagen och Rågsved. Rågsved, Hagsätra och Östberga har den högsta öppna arbetslösheten i stadsdelsområdet.

Utbildning

Gällande eftergymnasial utbildning och behörighet till gymnasieskola är andelen högre än stadsdelsområdets snitt i stadsdelarna Enskedefältet, Enskede gård, Gamla Enskede, Johanneshov, Stureby, Årsta och Örby. Även i Bandhagen är andelen högre än stadsdelsområdets snitt gällande behörighet till gymnasieskola.

I stadsdelarna Rågsved, Hagsätra och Högdalen finns de största utmaningarna i fråga om behörighet till gymnasieskola. I dessa stadsdelar är även andelen av befolkningen som har eftergymnasial utbildning lägre än i stadsdelsområdet i stort. Detta gäller även i Östberga, Bandhagen och Dalen.

Valdeltagande

I stadsdelsområdet Enskede-Årsta-Vantör låg det kommunala valdeltagande år 2014 på 75,6 procent vilket är cirka sex procentenheter under Stockholm stad i stort.

Över eller i paritet med stadsdelasområdets snitt ligger valdeltagandet i Enskedefältet, Örby, Årsta, Enskede Gård, Gamla Enskede, Stureby och Johanneshov. Lägst är valdeltagandet i Rågsved, Hagsätra, Högdalen och Östberga.

Valdistriktet med lägst valdeltagande, 55 procent, finns i Rågsved och valdistriktet med högst valdeltagande med 89,3 procent finns i Gamla Enskede. Valdeltagandet har över tid 2006-2014 sjunkit i Hagsätra, Enskedefältet och Rågsved.

Förtroende för stadsdelsförvaltningen

Trygghetsmätningen som gjordes 2014 omfattar även resultat om andel som har mycket litet eller ganska litet förtroende för stadsdelsförvaltningen i området där de bor. Förtroendet för stadsdelsförvaltningen är mindre än Stockholm stads snitt.

Högst förtroende för stadsdelsförvaltningen finns i Enskedefältet, Stureby och Örby. Lägst förtroende finns i Östberga, Rågsved, Hagsätra och Högdalen.

Trygghet

Högst andel som känner sig otrygga/mycket otrygga i sitt bostadsområde finns i Rågsved, Bandhagen, Hagsätra, Högdalen, Johanneshov och Östberga (fallande ordning). Minst upplevd otrygghet finns i Enskede Gård, Enskedefältet, Örby och Årsta.

Boendesegregation i en delad stad

Enligt rapporten "Från delad till enad stad" har boendesegregationen ökat i Stockholms stad under de senaste decennierna. Det innebär att hushåll som präglas av låg sysselsättningsgrad, låg utbildning och låg inkomst tenderar att

koncentreras till samma områden samtidigt som det omvända händer med hushåll med hög sysselsättning, utbildningsnivå och inkomst.

Konsekvenserna blir en rumsligt uppdelad geografi där människor med olika bakgrunder, livschanser och möjligheter separeras i den fysiska miljön. Detta innebär i sin tur olika chanser och möjligheter att tillgodogöra sig stadens gemensamma nyttor men hämmar även möten i vardagen.

Den fysiska utformningen har en stor roll i hur staden rumsligt segregeras. Det råder dock en enighet om att det inte enbart genom planering och åtgärder i den fysiska miljön går att åtgärda stadens rumsliga segregering. Däremot har den fysiska planeringen som verktyg en potential att jämna ut skillnader i livsvillkor och på så sätt bli en viktig komponent i att skapa en socialt hållbar stad.

Utmaningen i detta arbete är att öka tillgängligheten till stadens gemensamma resurser och nyttor. Enligt ”Från delad till enad stad” finns i socioekonomiskt svagare områden en sämre tillgång till exempelvis offentlig service, kollektivtrafik, sjukvård, parker och andra offentliga rum men även till arbetsplatser, handel, kultur och nöjen. I denna kontext utmärker sig Östberga i stadsdelsområdet Enskede-Årsta Vantör.

Sammanfattning

I den relativa jämförelsen för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde framkommer att det i området finns stadsdelar med gynnsam utveckling och stadsdelar med utmaningar inom flera socioekonomiska faktorer.

Stadsdelar med en gynnsam utveckling är Enskedefältet, Örby, Stureby, Årsta, Enskede gård, Gamla Enskede och Johanneshov. Stadsdelar med olika utmaningar är Rågsved, Hagsätra, Högdalen, Bandhagen, Östberga och Dalen.

Utmaningarna ser till viss del olika ut i dessa stadsdelar. I Rågsved visar behandlad statistik att utmaningar finns inom alla parametrar. Den enda parametern där utmaningen inte är störst är ohälsotalet. Samtidigt finns den högsta andelen arbetslösa i Rågsved. Hagsätra är den stadsdel som med underlag av statistiken kommer närmast efter Rågsved. I Hagsätra är dock männens ohälsotal högt. Högdalen är den stadsdel som uppvisar värden som ligger närmast Rågsved och Hagsätra.

Bandhagen har hög andel personer med försörjningsstöd. Andelen arbetslösa är emellertid lägst i jämförelse med Rågsved, Hagsätra, Högdalen och Östberga. Motsvarande gäller för valdeltagandet som är högre i Högdalen än nyss uppräknade stadsdelar. Dalen uppvisar högt ohälsotal. I Dalen är andelen arbetslösa mätt på samtliga åldrar ändå relativt låg. Även andelen med eftergymnasial utbildning är förhållandevis hög i Dalen. Östberga uppvisar statistiskt sett inte de största utmaningarna. Dock återfinns här det sämsta förtroendet för stadsdelsförvaltningen. Östberga är även en stadsdel som har stora utmaningar i den fysiska miljön. Denna parameter har inte behandlats djupare i denna del. Östbergas geografiska läge som i stor utsträckning präglas av isolering och bristfälliga kopplingar till omkringliggande områden har dock kommit att bidra till områdets rumsliga segregering.

3. Geografiska/tematiska prioriteringar

I stadsdelområdet Enskede-Årsta-Vantör finns en positiv utveckling i samtliga stadsdelar över tid. Trots det syns tydliga skillnader mellan stadsdelarna. Genomgången av socioekonomiska faktorer påvisar att samtliga faktorer ger utslag, om än i olika stadsdelar.

Genomgången påvisar tydligt att i en relativ jämförelse i stadsområdet förefaller stadsdelarna Rågsved, Hagsätra, Högdalen, Östberga, Dalen och Bandhagen ha/vara i risk för en ogynnsam utveckling.

I jämförelse dessa stadsdelar emellan framgår att Rågsved är den stadsdel där samlade insatser från olika aktörer är mest angeläget. Även Hagsätra och Högdalen framträder mer än Bandhagen, Östberga och Dalen.

Det är problematiskt att statistiskt underlag för Dalen inte är tillgängligt i alla variabler som har behandlats. För att kunna mobilisera insatser där de behövs som mest behöver dock en prioritering mellan stadsdelarna komma till stånd.

Östberga kan redan idag sägas vara ett prioriterat område med de satsningar som görs via projektet Samverkan Östberga. Stadsdelens geografiska läge med bristfälliga kopplingar till kringliggande områden gör att förvaltningen ser att fortsatt samlade insatser från olika aktörer är nödvändigt för att säkerställa en fortsatt gynnsam utveckling. Östberga föreslås därför vara ett fortsatt prioriterat område. Stadsdelsförvaltningen ser även att den arbetsmodell som tillämpas i Östberga kan användas för kommande arbete i andra stadsdelar.

Även om Dalen och Bandhagen framstår som stadsdelar med risk för ogynnsam utveckling i jämförelse mot exempelvis Enskedefältet, Stureby och Årsta är dessa inte i paritet med Rågsved, Hagsätra och Högdalen. Gemensamt för Dalen och Bandhagen är att andelen människor som är öppet arbetslösa i åldrarna 18-64 år är förhållandevis låg. I Dalen är andelen människor i öppen arbetslöshet mindre än andelen för hela stadsdelområdet.

Prioriterade geografiska områden i det lokala utvecklingsprogrammet för Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning är:

Rågsved
Hagsätra
Högdalen
Östberga

Övergripande teman

Det underlag som har använts för analysen tydliggör att vissa grundläggande förutsättningar för att uppnå ett Stockholm som håller samman inte är helt tillgodosedda inom Enskede-Årsta-Vantör.

Sveriges jämställdhetspolitiska mål omfattar; makt och inflytande, ekonomi och utbildning, omsorg samt frihet från våld. Alla nämnder och bolag har i budget 2016 fått i uppdrag att jämställdhetsintegrera nämndens alla verksamheter.

En grundförutsättning för att kvinnor och män flickor och pojkar oavsett bakgrund är delaktighet i samhället och har makt i sitt eget liv är egen försörjning och sysselsättning. För det krävs trygghet, både i det egna hemmet och i det offentliga rummet. Det offentliga rummet kan även vara en källa till att känna trivsel i det egna närområdet. Trygghet och makt över sitt eget liv är viktiga parametrar för tillit till sin omgivning och det samhälle man bor i. Kvinnor och män, flickor och pojkar med dessa förutsättningar har även möjlighet att aktivt ta del i samhället. Utifrån detta har tre övergripande teman för det lokala utvecklingsprogrammet i Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsförvaltning tagits fram.

1. Sysselsättning; arbete, studier och praktik
2. Trivsel och trygghet
3. Invånare som tar aktiv del i samhället

Utifrån dessa teman har sedan mål formulerats.

Målsättningar för temat ”sysselsättning; arbete, studier och praktik” är att *kvinnor och män är självförsörjande och kvinnor och män, flickor och pojkar har gymnasieutbildning.*

Målsättningar för temat ”trivsel och trygghet” är att *kvinnor och män, flickor och pojkar är trygga i sitt hem och kvinnor och män,*

flickor och pojkar är trygga i sitt område och invånare och besökare trivs i området.

Målsättningar för temat ”invånare som tar aktiv del i samhället” är *kvinnor och män, flickor och pojkar är engagerade i närsamhället, stadsdelsnämnden når kvinnor och män för dialog och kvinnor och män har förtroende för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och Stockholm stad.*

De olika målsättningarna samverkar och är beroende av varandra. Exempelvis kan en förutsättning för att invånare har gymnasieutbildning vara att man känner sig trygg i sitt hem.

4.Målsättningar

Nedan uppräknas målsättningarna i det lokala utvecklingsprogrammet för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområdes prioriterade stadsdelar.

Eftersom utmaningarna ser olika ut i stadsdelarna är det osäkert att ange tidsperspektiv för måluppfyllelsen. Det är dock möjligt att skönja om målen är kort- eller långsiktiga.

Långsiktiga mål – cirka fem till tio år

Kvinnor och män är självförsörjande

Kvinnor och män, flickor och pojkar har gymnasieutbildning

Kvinnor och män, flickor och pojkar är trygga i sitt hem

Kortsiktiga mål – cirka två till tre år

Kvinnor och män, flickor och pojkar är trygga i sitt område

Invånare och besökare trivs i området

Kvinnor och män, flickor och pojkar är engagerade i närsamhället

Stadsdelsnämnden når kvinnor och män för dialog

Kvinnor och män har förtroende för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och Stockholm stad

Stadsdelsnämnden har inte ensam rådighet över något utav målet.

Samarbete med fackförvaltningar och bolag är därför av största vikt.

5. Prioriterade åtgärder

I framtagandet av åtgärder har stadsdelsförvaltningen samverkat både internt och externt med fackförvaltningar och de kommunala bostadsbolagen. I samarbetet har flertalet åtgärder arbetats fram.

Stadsdelsförvaltningen ser emellertid ett behov av ett ytterligare samarbete för att i grunden stärka förutsättningarna i de prioriterade områdena. Härom avser förvaltningen tillgången till arbetsplatser och tillika gynnsamma förutsättningar för näringslivet. Därför är det av vikt att få till stånd en kartläggning över förutsättningarna för det lokala näringslivet i stadsdelarna och en analys över utvecklingsbehoven. I stadsdelsområdet finns även företagsområden såsom de i Högdalen, Snösätra och på Årstafältet. Även här behöver en undersökning av de lokala utvecklingsbehoven ske. I Högdalens industriområde sker för närvarande en satsning inom miljöteknikområdet, vilket kan skapa spännande utvecklingsmöjligheter.

Översiktsplanen, som beskriver de strategier för stadens utveckling som gör det möjligt för Stockholm att utvecklas på ett hållbart sätt, är en väsentlig del av detta utvecklingsområde.

Stadsdelsförvaltningen ser att viktiga samverkanspartners i att ta fram dessa kartläggningar och analyser skulle vara Stadsbyggnadskontoret, Trafikkontoret, SBR, Exploateringskontoret och de lokala företagarföreningarna.

Åtgärdernas förutsättningar

För att uppnå målsättningarna bör flertalet åtgärder komma till stånd. Åtgärderna är till stor del beroende på ekonomiska förutsättningar utöver stadsdelsnämndens budgetram. Åtgärderna kan därför heller inte ske samtidigt i alla prioriterade geografiska områden. Eftersom olika utmaningar är aktuella inom de prioriterade stadsdelarna kommer inte alla åtgärder ske i alla stadsdelar.

Åtgärderna är delvis framtagna genom så kallad GAP-analys där ”nuläget” ses i perspektiv mot ”önskat läge” och vilka åtgärder som behövs för att nå ”önskat läge”. Åtgärderna är även framtagna via perspektivinsamling från invånare via Samverkan Östberga och Ungdomskommissionens arbete i stadsdelsförvaltningen.

Prioriterade åtgärder

Utveckla och främja det lokala näringslivet

En förutsättning för att invånare är självförsörjande är tillgången till arbetsplatser. Tillsammans med berörda aktörer i staden och näringslivet vill stadsdelsförvaltningen utveckla en samverkan för att få till fler arbetsplatser i närområdet. Det är viktigt att det finns arbetsplatser i söderort. I stadsbyggnadsärenden är det viktigt att inte bara bostäder utan även lokaltillgång övervägs.

Företagsområdena såsom de i Högdalen, Årstafältet och Snösätra behöver ha bra förutsättningar.

I syfte att främja för lokala företag att etableras och kvarstå avser stadsdelförvaltningen fortsätta utveckla formerna för det lokala företagarrådet och kontakten med det lokala näringslivet.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att *kvinnor och män är självförsörjande och invånare och besökare trivs i området*.

Stadsdelsnämnden har rådighet över denna åtgärd.

Ökat mottagande av feriearbetare på skollov

En första anställning kan ha stor betydelse för möjligheterna till anställning på arbetsmarkanden i det vuxna livet.

Stadsdelsförvaltningen erbjuder i dagsläget ungdomar feriearbete på sommarlov och höstlov. Prioriterade grupper är exempelvis flickor och pojkar med funktionsnedsättning samt boende i vissa områden. Åtgärden innebär en utökning av feriearbeten genom att även omfatta övriga skollov.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att *kvinnor och män är självförsörjande*. Åtgärden kan även bidra till målsättningen om att *invånare och besökare trivs i området och kvinnor och män, flickor och pojkar är engagerade i närsamhället*. Beroende på feriearbetarnas uppdrag kan åtgärden även komma att vara primär i att nå målsättningen om att *stadsdelsförvaltningen når kvinnor och män för dialog och kvinnor och män har förtroende för stadsdelsförvaltningen och Stockholm stad*.

Stadsdelsnämnden har full rådighet i denna åtgärd. En utökning av personer som får feriearbete på bolag och fackförvaltningar skulle ha stor inverkan i denna åtgärd.

Fördjupat arbete med personer med långvarigt försörjningsstöd

Denna åtgärd ämnar möjliggöra ett systematiskt arbete för kvinnor och män med ett långvarigt försörjningsstöd. Åtgärden planeras i två steg med en kartläggning och analys i första steget och i steg två en åtgärdsplan för dessa individer. Med hänsyn till ekonomiska och personella resurser och behov av utvärdering bör åtgärden genomföras i ett prioriterat område i taget för att uppnå resultat.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att *kvinnor och män är självförsörjande*. Åtgärden bidrar även till målsättningen om att *kvinnor och män har förtroende för stadsdelsförvaltningen och Stockholm stad*.

Stadsdelsnämnden har rådighet över kartläggning och analys. I påföljande åtgärdsplan finns behov av riktade insatser från arbetsmarknadsförvaltningen. Även under kartläggningen kan arbetsmarknadsförvaltningen verka som resurs.

Arbetsmarknadsförvaltningen är i stort behov av arbetsplatser i form av visstidsanställningar i stadens förvaltningar och bolag för att vara framgångsrika under denna åtgärd.

Riktade arbetsmarknadsinsatser

Arbetsmarknadsförvaltningen, Stadsarkivet och Kulturförvaltningen åtar sig att undersöka möjligheterna till att ta fram riktade arbetsmarknadsinsatser i Östberga. Detta skulle utgöra en koppling mellan social hållbar utveckling och kultur och arbetsmarknad. Parterna ser att åtgärden i uppstartskeket i sådant fall skulle behöva bedrivas i mindre omfattning.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att *kvinnor och män är självförsörjande*. Åtgärden bidrar även till målsättningen om att *kvinnor och män är trygga i sitt område*.

Arbetsmarknadsförvaltningen, Stadsarkivet och Kulturförvaltningen har huvudansvar åtgärden.

Bidra och möjliggöra för sociala företag att etableras

Sociala företag är arbetsskapande företag vars primära syfte är att skapa arbete för personer som har svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. Ofta kallas arbetsskapande företag arbetsintegrerande sociala företag.

Stadsdelsnämnden beslutade under våren 2016 att påbörja ett arbete för att stödja uppstart av sociala företag och har i samband med det beslutat om vissa ramar för arbetet.

Åtgärden omfattar tre delar. Initialt behöver politiker och tjänstemän information och kunskap i hur stadsdelsförvaltningen bäst kan bidra till processen för uppstart av sociala företag. Vidare bör informationsinsatser ske till den målgrupp som kan tänkas vara intresserade av att starta verksamhet som kan drivas i denna form. Härefter är det möjligt att stötta uppstarten av sociala företag.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att *kvinnor och män är självförsörjande*. Åtgärden bidrar även till målsättningen om att *invånare och besökare trivs i området och kvinnor och män är engagerade i närsamhället*.

Stadsdelsnämnden har rådighet över denna åtgärds olika steg.

Förebyggande arbete mot våld och trygghetsfrämjande arbete

Trygghet är en förutsättning för många delar i människors liv. Inte minst som grund för att fullfölja sina studier. Stadsdelsförvaltningen har i sin ordinarie verksamhet flertalet trygghetsfrämjande aktiviteter. Inom åtgärdens ramar avser stadsdelsnämnden stärka befintliga förebyggande verksamheter såsom föräldrautbildning och i arbetet för att öka tryggheten i prioriterade stadsdelar finns även förslag om att anställa medborgarvårdar. Medborgarvårdarna ska arbeta trygghetsskapande genom att röra sig och verka där invånare finns. Detta genom att bygga relationer och kunna vara en länk mellan invånare och stadsdelsförvaltningen. Tanken med medborgarvårdar är att de ska vara som ett komplement till redan trygghetsskapande verksamheter och aktörer såsom fältassistenter, föreningars nattvandrare och Lugna gatan. Modellförebilder till medborgarvårdar finns exempelvis i stadsdelsförvaltningarna Skarpnäck, Spånga-Tensta och Hässelby-Vällingby. Förutsättningarna och ett mer preciserat uppdrag i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde behöver dock utredas. En tänkbar anställningsform skulle emellertid kunna vara kommunal visstidsanställning, så kallat Stockholmsjobb.

Att arbeta förebyggande handlar även om att arbeta med attityder tidigt i människors liv. Ett sätt att arbeta med detta är genom ett våldsförebyggande program i skolorna. Insatsen ska genomföras i

samarbete mellan stadsdelsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Fastighetsbolagen Stockholmshem, Familjebostäder och Svenska bostäder åtar sig att inom ramen för detta åtagande vidareutveckla och förstärka sitt förebyggande arbete mot våld i nära relation.

För att öka tryggheten och attraktiviteten kommer Familjebostäder tillsammans med övriga bostadsbolag starta upp ett samarbete för att undersöka hur det skulle vara möjligt att arbeta kring olika störningsfrågor. Detta arbete kommer att ske i dialog med stadsdelsförvaltningen.

Inom Samverkan Östberga genomförs riktade insatser för att motverka rekrytering till negativa grupperingar och för att förebygga och bryta destruktiv livsstil hos enskilda individer.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att *kvinnor och män har gymnasieutbildning* och *kvinnor och män är trygga i sitt område* och *kvinnor och män är trygga i sitt hem*.

Förvaltningen har viss rådighet över denna flerdelade åtgärd. Andra parter är Utbildningsförvaltningen och bostadsbolagen.

Trygga och tilltalande utemiljöer

En förutsättning för trivsel och trygghet i utemiljöer är att dessa på olika sätt är tilltalande. Sättet som staden underhåller gator, parker och grönområden påverkar hur trygg stadsmiljön uppfattas och är. Alla invånare och besökare påverkas av den yttre miljön.

Stadsdelsförvaltningen har ett visst ansvar för utemiljön i stadsdelsområdet. Även många av stadens bolag och fackförvaltningar ansvarar för skötsel och underhåll i offentliga miljöer. Svenska bostäder, Stockholmshem, Familjebostäder, SISAB, Idrottsförvaltningen och Trafikkontoret åtar sig att tillsammans med stadsdelsförvaltningen utveckla samordningen av skötsel, underhåll och investeringar av den offentliga miljön.

För att främja arbetet i att nå jämställda spontanidrottsplatser, trygghet och säkerhet i motionsspår samt idrottsmöjligheter i parker avser Idrottsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen att inom ramen för denna åtgärd stärka sitt samarbete.

I arbetet med att utveckla den offentliga miljön ska det särskilt utredas vilka åtgärder som behöver vidtas för att utemiljön ska bli

tryggare för kvinnor och män, flickor och pojkar. I det arbetet vill förvaltningen samverka med boende och föreningar i de aktuella områdena.

I Samverkan Östberga innebär det att ta hand om och utveckla den fysiska miljö som staden ansvarar för i Östberga, samt att utveckla samverkan med övriga fastighetsägare i området. Det omfattar även att utveckla torget på Östbergahöjden till en social tyngdpunkt. Samverkan Östberga ska förbättra förutsättningarna för att människor ska mötas i Östberga. Dels genom att skapa aktiviteter, dels genom att skapa mötesplatser för olika målgrupper. I dagsläget behöver lokaler utvecklas för att möjliggöra för olika människor att mötas och för att ta del av kultur och samhällsservice.

Idrottsförvaltningen har tillsammans med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning utrett vilka investeringar som är möjliga för att öka möjligheterna till fysisk aktivitet i Östberga.

Under 2015 framarbetades ett förslag (PM) vilken omfattar utegym, fotbollsplan med kringliggande hinderbana, en BMX-bana och en kulanplan för spontanidrott som exempelvis olika bollsporter. De ytor som berörs är parkmark. Sedan planen togs fram har idrottsförvaltningen under 2016 färdigställt utegymmet i området. Övriga förslag saknar i dagsläget finansiering.

Kostnaden för dessa förslag beräknas till 17 miljoner kronor.

Idrottsförvaltningen har i denna del av åtgärden störst rådighet.

I Östberga vill även stadsdelsförvaltningen se över förskolornas utemiljö utifrån attraktivitet och pedagogiska förutsättningar.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att kvinnor och män är trygga i sitt område och att invånare och besökare trivs i området.

Stadsdelsnämnden har i fråga om förskolans utemiljö full rådighet. I åtgärdens övriga delar verkar även bolag och fackförvaltningar.

Utveckla ungdomsdemokratin

Att utveckla ungdomsdemokratin är angeläget för hela stadsdelsområdet. Ungdomskommissionen i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har under sommaren tagit fram förslag för hur förvaltningen skulle kunna nå ungdomar för dialog. Förslagen omfattar en webbplats och app som vänder sig till unga, en festival där politik och kultur möts och att använda skolan som arena för dialog.

Åtgärden omfattar även ungdomars inflytande över idrotts- och motionsmöjligheter.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att *stadsdelsnämnden når kvinnor och män för dialog och kvinnor och män, flickor och pojkar är engagerade i närsamhället och kvinnor och män har förtroende för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och Stockholm stad.*

Stadsdelsnämnden har delvis rådighet över denna åtgärd. Parter i denna åtgärd är Idrottsförvaltningen och Utbildningsförvaltningen.

Utveckla hanteringen av medborgarförslag och synpunkter

Till stadsdelsförvaltningen inkommer från invånare olika förslag och synpunkter som kan röra verksamheter och åtagande både inom och utanför stadsdelsnämndens ansvarsområde. Åtgärden innebär för stadsdelsförvaltningens del att se över formerna för mottagande och behandling av förslag och synpunkter och hur de förs över till berörd fackförvaltning.

Ett medborgarförslag som inkommer till stadsdelsförvaltningen men som rör en fackförvaltning kan komma att föras över till berörd förvaltning i form av en remiss.

Idrottsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen avser därför se över hur detta förfarande kan förbättras och förenklas.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att *kvinnor och män, flickor och pojkar är engagerade i närsamhället och kvinnor och män har förtroende för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och Stockholm stad.*

Stadsdelsnämnden har delvis rådighet i denna åtgärd. Annan part är Idrottsförvaltningen.

Fördjupat samarbete med civilsamhället

I Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde finns ett rikt föreningsliv. Det civila samhället och föreningslivet har en positiv betydelse och viktig roll för demokratin. Via sina verksamheter kan föreningar även nå ut bland de boende på ett sätt som kommunen aldrig kan.

Under 2016 genomförs ett arbete där föreningslivet genom ABF har i uppdrag att göra en kartläggning av civilsamhället och ta fram

förslag på hur förvaltningen kan stärka och arbeta främjande för civilsamhället.

Stadsdelsförvaltningen vill inom ramen för denna åtgärd hitta former för att stärka samarbetet med föreningslivet och möjliggöra för ett mer jämställt och jämlikt deltagande. En del av detta är revidering av riktlinjerna för föreningsbidrag. En ytterligare del kan vara att erbjuda utbildningar men också att utveckla användandet av informationskanaler som exempelvis sociala medier.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att *kvinnor och män, flickor och pojkar är engagerade i närsamhället och kvinnor och män har förtroende för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och Stockholm stad.*

Stadsdelsnämnden har full rådighet i denna åtgärd.

Öka rörligheten i Stockholms stads verksamheter

Genom att öka rörelsen av besökare i en stadsdel skapas nya bilder av området. Var och en som besöker en plats bildar sig en egen uppfattning om den. På så sätt skapas en mer nyanserad berättelse om varje stadsdel.

De positiva effekterna kan exempelvis vara att den ökade rörligheten kan bidra till ett större underlag för kommersiell handel.

Åtgärden innebär i första hand att stadsdelsförvaltningen möjliggör för dess verksamheter att förlägga möten i de prioriterade områdena. Detta kräver till viss del upprustning av lokaler och bokningssystem men även uppstart av en verksamhet som kan hjälpa till med praktiska göromål inför möten.

Framöver kan detta synsätt ha betydelse vid placeringar av verksamheter som stadsdelsnämnden råder över.

Att få ökad rörelse inom stadsdelsområdet har också att göra med att träffpunkter såsom idrottsytor och idrottsplatser är tilltalande och attraktiva. En del av denna åtgärd innebär därför att Idrottsförvaltningen och stadsdelsförvaltningen utökar sitt samarbete kring detta.

En ytterligare del av åtgärden omfattar att SISAB, Utbildningsförvaltningen och Idrottsförvaltningen framöver

kommer möjliggöra för andra aktörer att använda lokaler på tider när dessa inte används av ordinarie verksamhet.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att *invånare och besökare trivs i området* och *kvinnor och män är trygga i sitt område*.

Stadsdelsnämnden har delvis rådighet över denna åtgärd. SISAB, Utbildningsförvaltningen och Idrottsförvaltningen har rådighet i sina delar.

Intern samverkan mot tydliga mål

Mellan stadsdelförvaltningens olika verksamheter sker i dagsläget samverkan av olika slag. Denna samverkan kan dock stärkas och formaliseras för att nå bästa resultat. En stärkt samverkan inom socialtjänstens utredningsenhet för barn och unga och enheten för försörjningsstöd skulle exempelvis möjliggöra för insatser med ett starkare barnperspektiv. Åtgärden kräver utökning av en samverkansansvarig inom socialtjänsten.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att *kvinnor och män är trygga i sitt hem* och *kvinnor och män har förtroende för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och Stockholm stad*.

Stadsdelsnämnden har full rådighet i denna åtgärd.

Tillgängliggöra funktioner/kompetens efter behov och efterfrågan

Nulägesanalysen har visat att förutsättningarna för invånarna i stadsdelsområdets stadsdelar ser olika ut. Emellertid är förvaltningens verksamheter och dess arbetssätt tämligen likartat i alla stadsdelar. Denna åtgärd avser således att möjliggöra för att styra funktioner och kompetens där behovet för tillfället är som störst.

Under året utreder stadsdelsförvaltningen frågan om medborgarkontor, en verksamhet utifrån invånarnas behov av samhällsservice. Utifrån denna åtgärd skulle det kunna innebära att en sådan verksamhet förutom en fast utgångspunkt även innehar mobila funktioner och att innehållet kan variera beroende på behov i området.

Inom ramen för denna åtgärd åtar sig Arbetsmarknadsförvaltningen att medverka med sina uppsökande aktiviteter.

Inom ramen för åtgärden finns även ökad personaltäthet i förskolan i form av förskolelärare eller specialpedagoger samt förstärkning av biståndshandläggare inom äldreomsorgen.

Inom Samverkan Östberga gäller det att arbeta för att öka skolans attraktivitet, vilket innebär att i samverkan hitta vägar för att fler elever ska välja Östbergaskolan. Samverkan Östberga strävar även för att förbättra samverkan mellan flera av samhällets aktörer, inklusive civilsamhället.

Åtgärden är en del av att nå målsättningarna om att *kvinnor och män har förtroende för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning och Stockholm stad, kvinnor och män, flickor och pojkar är engagerade i närsamhället och kvinnor och män är trygga i sitt hem. Åtgärden bidrar även till målsättning om att kvinnor och män har gymnasieutbildning och kvinnor och män är självförsörjande.*

Stadsdelsnämnden har full rådighet över denna åtgärd. Annan part är Arbetsmarkandsförvaltningen.

Familjecentral

En familjecentral innebär att öppna förskolan, socialtjänst, barnmorskemottagning och barnavårdscentral är samlokaliserade och samverkar. Genom att arbeta förebyggande och stödjande nås föräldrar tidigt och främjar goda uppväxtvillkor för alla barn stadsdelsområdet. Familjecentralen ger således en plattform för samordnat tidigt stöd där jämlikt föräldraskap och integration kan främjas.

Åtgärden är en del av att nå målsättningen om att *kvinnor och män är trygga i sitt hem. Åtgärden bidrar även i ett längre perspektiv till målsättningarna om att kvinnor och män har gymnasieutbildning och kvinnor och män är självförsörjande.*

Stadsdelsnämnden har viss rådighet över denna åtgärd. Extern part är landstinget.

En kulturfrämjande plattform med integrerad samhällservice

Kulturförvaltningen och stadsdelsförvaltningen har under arbetet med att utforma det lokala utvecklingsprogrammet fört dialog kring en plattform som rymmer olika verksamheter för att möta invånarnas olika behov. En sådan plattform skulle vara utformad för att inrymma både kulturfrämjande aktiviteter och samhällsservice. De kulturfrämjande inslagen skulle exempelvis kunna bestå av

någon form av bibliotekverksamhet samt aktivt arbete för att gynna kultur av och för invånarna.

En sådan plats att mötas på skulle kunna stärka närsamhället och ta tillvara initiativ från lokala föreningar och enskilda invånare i alla åldrar. En plattform av detta slag skulle även vända sig till en större del av stadsdelsområdet.

Åtgärden är en del av att nå målsättningarna om att *kvinnor och män, flickor och pojkar är engagerade i närsamhället, invånare och besökare trivs i området och stadsdelsnämnden når män och kvinnor för dialog.*

Stadsdelsnämnden har delad rådighet tillsammans med Kulturförvaltningen i denna åtgärd.

6. Genomförande

Genomförandet av åtgärderna i det lokala utvecklingsprogrammet planeras att starta från verksamhetsåret 2017. Där det är möjligt kommer dock den gemensamma planeringen av åtgärder mellan fackförvaltningar, bolag och stadsdelsförvaltningen starta hösten 2016.

Aktörerna i det lokala utvecklingsprogrammet för stadsdelsområdet är för närvarande fackförvaltningar och bolag. Förhoppningen är dock att andra aktörer i civilsamhället såsom föreningar kan komma att utgöra ytterligare samarbetspartners.

Facknämnder och bolag som medverkar i det lokala utvecklingsprogrammet:

Facknämnder

Arbetsmarknadsförvaltningen
Idrottsförvaltningen
Kulturförvaltningen
Trafikkontoret
Utbildningsförvaltningen
Stadsarkivet
Stadsbyggnadskontoret

Bolag

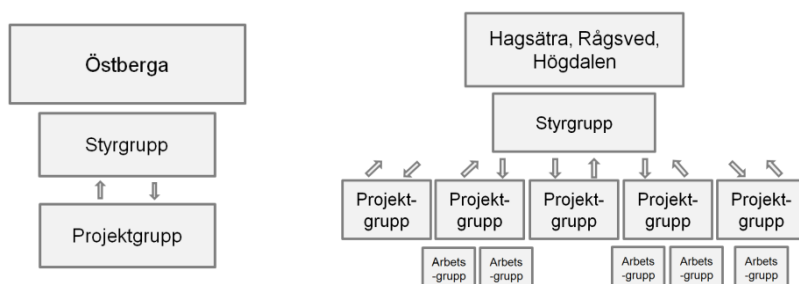
Familjebostäder
SISAB
Stockholms hem
Svenska bostäder

Organisation

För att nå programmets målsättningar har aktörerna valt att behålla nuvarande struktur för arbetet i Östberga med en styrgrupp och en projektgrupp. För Hagsätra, Rågsved och Högdalen kommer ytterligare en styrgrupp att bildas. Inom ramen för dessa tre geografiska områden kommer tematiska projektgrupper utifrån angivna åtgärder att verka. Projektgruppernas uppdrag är strategiskt men också att ansvara för verkställighet. Dessa grupper rapporterar även till styrgruppen. De båda styrgrupperna har det övergripande ansvaret.

Organisationen för Hagsätra, Rågsved och Högdalen kan troligen även komma att få tillfälliga arbetsgrupper under projektgrupperna.

Varje aktör väljer vilka personer som ska ingå i styrgruppen och projektgruppen. I varje projektgrupp finns en ordförande. Då stadsdelsförvaltningen har det samordnande ansvaret kommer denna inneha ordförandeskapet i varje projektgrupp.

Modeller över organisationen för lokalt utvecklingsprogram i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde.

Det är viktigt att poängtera att organisationen för samverkan ska gynna programmets målsättning. Det skulle kunna innebära att organisationen förändras under arbetets gång.

Nedan beskrivs organisationens olika nivåer.

Styrgrupp

Styrgruppen har det övergripande ansvar för målsättningarna i det lokala utvecklingsprogrammet och följer projektgruppernas arbete. Medverkande i styrgruppen bör ha beslutsmandat.

Projektgrupp

Projektgruppen arbetar strategiskt och ansvarar för verkställighet inom varje åtgärd. Projektgruppen rapporterar till styrgruppen. Inom ramen för projektgruppernas ansvar ligger även att inom varje åtgärd göra en målgruppsanalys inför varje aktivitet. Ordförande i projektgruppen ansvarar för att en handlingsplan och tidsplan för respektive åtgärd upprättas. Medverkande i projektgruppen kan ha en operativ eller övergripande roll i sin egen organisation. Projektgruppen i Östberga har en projektledare.

Arbetsgrupp

Tillfällig grupp som skapas vid behov. Exempelvis kan en arbetsgrupp bildas för att genomföra en specifik aktivitet.

Övergripande samordnare

Det lokala utvecklingsprogrammet kommer även att ha en övergripande samordnare för att följa arbetet som görs inom ramen för de olika åtgärdsområdena.

Medborgarperspektiv

I genomförandet av vissa åtgärder behöver medborgarperspektivet beaktas på olika sätt. Ett sätt att göra detta är att använda den metod som pågår inom ramen för Samverkan Östberga för framtagandet av detta program rörande trygghet. Här används en modell för medborgardialog i fem steg som syftar till att boende, förtroendevalda och tjänstemän ska medskapa kring gemensamma prioriteringar. I Östberga har en insamling av perspektiv på trivsel och trygghet utgjort första steget i modellen. Detta arbete följs nu av en arbetsgrupp som utifrån det som framkommit i perspektivinsamlingen prioriterar och arbetar fram förslag på åtgärder. Dessa förslag ska sedan behandlas i de beslutsfattande organ där de hör hemma, vilket exempelvis kan vara stadsdelsnämnden.

Ett beaktande inför kommande dialoger är även att tillse att alla grupper kommer till tals. I fråga om trygghet kan detta till exempel handla om att inbjuda till fokusgrupper men med kvinnor i en grupp och unga män i en annan.

7. Metoder för att mäta måluppfyllelse

För att följa upp programmets målsättningar och även mäta hur åtgärderna svarar mot målen kommer förvaltningen använda sig av olika metoder. En del utgörs av befintliga enkäter såsom Trygghetsmätningen, Stockholmsenkäten och Medborgarundersökningen. Dessa är enkäter som på olika sätt behandlar trygghet, trivsel och hälsa och som kommer till Stockholms invånare med olika frekvens. Även inom vissa verksamhetssystem finns möjlighet att följa upp programmets målsättningar. Ett exempel är Trafikkontorets system som redovisar invånarnas felanmälningar och synpunkter i förhållande till utemiljö.

Det uppföljande arbetet kommer att kompletteras med egna undersökningar. Möjliga metoder för detta är fokusgrupper och egna enkäter.

Metoder för att följa måluppfyllelse behöver dock få växa fram under det fortsatta arbetet med att utveckla aktiviteterna inom de olika åtgärderna.

Åtgärderna i det lokala utvecklingsprogrammet ska likt alla stadsdelsförvaltningens verksamheter bidra till de jämställdhetspolitiska målen. Alla redovisningsmått ska därför alltid kunna utläsas uppdelat på kön.

Nedan följer tänkbara indikatorer för de formulerade målsättningarna.

Kvinnor och män är självförsörjande

Indikatorer:

- Andel förvärvsarbetare (kvinnor/män)
- Antal hushåll som har försörjningsstöd

Kvinnor och män har gymnasieutbildning

Indikatorer:

- Andel ungdomar som går ut grundskolan som har gymnasiebehörighet (flickor/pojkar)
- Andel vuxna med gymnasiebehörighet (kvinnor/män)

- Andel invånare som genomgått gymnasieutbildning (kvinnor/män)

Kvinnor och män är trygga i sitt område

Indikator:

- Trygghetsmätning, bostadsbolagens egna mätningar

Kvinnor och män är trygga i sitt hem

Indikatorer:

- Brukarundersökningar (stadens och socialstyrelsen nationella, äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning) (kvinnor/män/flickor/pojkar)
- Trygghetsmätningen (frågor: "utsatthet för våld i nära relation" och "oro för våld eller överfall i hemmet") (kvinnor/män/flickor/pojkar)
- Antal personer som behöver skyddat boende pga. våld i nära relation (externa och interna boenden) (kvinnor/män)
- Antal personer som får stöd från förvaltningen för våld i nära relation som uppger att våldet upphör (kvinnor/män)

Invånare och besökare trivs i området

Indikatorer:

- Medelinkomst (kvinnor/män)
- In- och utflytt (kvinnor/män)
- Antal företag per stadsdel (matvaruaffärer, företag med servering)
- Samhällsservice (simhall, bibliotek, vårdcentral)
- Andel invånare som väljer förskola och skola i närområdet
- Antal möten som hålls i förvaltningens regi i de prioriterade stadsdelarna

Kvinnor och män, flickor och pojkar är engagerade i närsamhället

Indikatorer:

- Antal medborgarförslag (kvinnor/män)
- Antal klagomål/felanmälningar (kvinnor/män)
- Antal föreningar i området
- Personer/medlemmar som deltar i föreningar/politik (kvinnor/män & flickor/pojkar)
- Valdeltagande (kvinnor/män)
- Antal klick på insyn. Statistik från kontaktcenter.

*Stadsdelsnämnden når kvinnor och män för dialog och
kvinnor och män har förtroende för Enskede-Årsta-Vantör
stadsdelsförvaltning och Stockholm stad*

Indikatorer:

- Antal besökare och frågor som tas upp på öppna nämndmöten (kvinnor/män)
- Medborgardialoger har ett tydligt syfte och återkoppling sker till deltagarna (mäta antal besökare och frågor som tas upp)
- Kommunikation och dialog på sociala medier
- Verksamheterna används som plattform för dialog även för frågor utanför det egna verksamhetsområdet
- Antal klick på stockholm.se och kartläggning av ”sökord”.

Det ska också tilläggas att mätning kan ske kvantitativt i tal men även kvalitativt i beskrivande text såsom i fråga om ”öppna nämndmöten skapar engagemang” där både antal besökare och frågor kan räknas och beskrivas.

